ΕΤΟΣ Β΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 18 Φεβρουαρίου 1912 ΑΡΙΘ. 60

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤῌ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΔΑΠΑΝῌ ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τῌ Β΄. ΚΥΡΙΑΚῌ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς ΠΑΥΛΟΥ (Α΄. 10, Β΄. 3).

Κατ' ἀρχὰς σύ, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι. Πρὸς τίνα δὲ τῶν Ἀγγέλων εἴρηκέ ποτε· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; Οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν; Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι, μήποτε παραρρυῶμεν. Εἰ γὰρ ὁ δι' Ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα, τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας, ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη.

Θαυμαστὴ ἡ πρόνοια, τὴν ὁποίαν δεικνύει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς πᾶσαν περίστασιν διὰ τοὺς πιστούς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐδίδαξε τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν! Ὡς ὁ ἐπιμελὴς καὶ ἐργατικὸς κηπουρὸς φροντίζει μὲ ἐπιτηδειότητα νὰ ἐκριζόνῃ τὰ φυόμενα εἰς τὸν κῆπόν του βλαβερὰ φυτά, ν' ἀντικαθιστᾷ αὐτὰ δι' ἄλλων ὠφελίμων καὶ καρποφόρων, νὰ ὑποστηρίζῃ αὐτὰ ὅταν εἶνε λεπτοφυῆ καὶ ἀσθενικὰ διὰ καταλλήλων στηριγμάτων, νὰ λιπαίνῃ καὶ νὰ ποτίζῃ αὐτά, νὰ περιποιῆται, μὲ μίαν λέξιν, αὐτά, διὰ νὰ κάμουν καρπὸν καὶ πολὺν καὶ καλόν· τοιουτοτρόπως καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος φροντίζει εἰς πᾶσαν περίστασιν νὰ ἐκριζόνῃ ἀπὸ τὸν πνευματικὸν κῆπον τῶν μαθητῶν του, ἀπὸ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν των, πᾶσαν πλάνην, πᾶσαν στρεβλὴν ἀντίληψιν, τὴν ὁποίαν βλέπει ἢ μανθάνει ὅτι ἔχουν, ν' ἀντικαθιστᾷ αὐτὰς διὰ τῆς ὀρθῆς καὶ ἀληθοῦς διδασκαλίας, τὴν ὁποίαν ὑποστηρίζει διὰ καταλλήλων στηριγμάτων, διὰ ἀποδείξεων τὰς ὁποίας λαμβάνει ἀπὸ τὴν ἁγίαν Γραφήν, νὰ τροφοδοτῇ αὐτοὺς διὰ θρεπτικῆς πνευματικῆς τροφῆς, διὰ νὰ στερεώσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν ἀληθῆ πίστιν, διὰ νὰ κάμνουν πολλὰ καὶ καλὰ χριστιανικὰ ἔργα. Οἱ Ἑβραῖοι, πρὸς τοὺς ὁποίους γράφει τὴν ἐπιστολήν, τῆς ὁποίας μέρος εἶνε τὸ σημερινὸν ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα, ἂν καὶ ἦσαν Χριστιανοί, ἐν τούτοις δὲν εἶχον σαφῆ καὶ τελείαν ἰδέαν περὶ τῆς θεότητος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐταύτιζον αὐτὸν μὲ τοὺς ἀγγέλους. Διὰ νὰ ἀναιρέσῃ λοιπὸν τὴν ἀνόητον αὐτὴν ἀντίληψιν, καταφεύγει εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Παλ. Διαθήκης, τὴν ὁποίαν ἐσέβοντο οἱ Ἑβραῖοι, καὶ λαμβάνων ἀπ' αὐτὴν τὰς ἀποδείξεις του, ἀποδείξεις λογικὰς καὶ ἀναμφισβητήτους, ἀφαιρεῖ ἀπ' αὐτῶν τὴν πεπλανημένην ταύτην ἀντίληψιν καὶ διδάσκει αὐτοὺς ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ἀνώτερος τῶν ἀγγέλων, εἶνε Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Θεός. «Κατ' ἀρχὰς -λέγει, ὡς ψάλλει ὁ Δαβὶδ- ὁ Κύριος ἐδημιούργησε τὴν γῆν καὶ τοὺς οὐρανούς, οἱ ὁποῖοι θὰ καταστραφοῦν, ἐνῷ αὐτὸς θὰ διαμένῃ ζῶν εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, οἱ ὁποῖοι θὰ παλαιώσουν, ὡς παλαιόνουν τὰ φορέματα· οἱ ὁποῖοι θὰ τυλιχθῶσιν ὡς ἔνδυμα καὶ θὰ μεταβληθοῦν, ἐνῷ αὐτὸς θὰ μένῃ πάντοτε ἀμετάβλητος, ὁ ἴδιος, καὶ τὰ ἔτη του δὲν θὰ τελειώσουν ποτέ. Οἱ ἄγγελοι -προσθέτει- εἶνε πνευματικοὶ ὑπηρέται τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἀποστέλλει εἰς ὑπηρεσίας πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, διὰ ν' ἀναγγέλλουν εἰς αὐτοὺς τὸ ἅγιόν του θέλημα, καὶ ὑπακούοντες εἰς αὐτὸ ἀπολαύσουν τὴν σωτηρίαν των. Ἦτο λοιπὸν δυνατὸν νὰ εἴπῃ ὁ Θεὸς εἰς ἄγγελον, ὁ ὁποῖος εἶνε ὑπηρέτης «κάθου εἰς τὰ δεξιά μου, ὡς ἴσος πρὸς ἐμέ, ἕως νὰ νικήσω κατὰ κράτος τοὺς ἐχθρούς σου, τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸν διάβολον, καὶ τοὺς βάλω ὑποκάτω ἀπὸ τοὺς πόδας σου ; Βεβαίως δὲν ἦτο δυνατόν· καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ εἴμεθα πολὺ προσεκτικοί, διὰ νὰ μὴ πλανηθῶμεν καὶ ἀπομακρυνθῶμεν ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν. Διότι ἀφοῦ αἱ προφητεῖαι τῶν ἁγίων Προφητῶν ἐβεβαιώθησαν ὑπὸ τῶν πραγμάτων, καὶ ἀφοῦ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ εἰς τὸν θεῖον Νόμον ἐτιμωρήθη, πῶς θὰ ἠμπορέσωμεν ἡμεῖς ν' ἀποφύγωμεν τὴν τιμωρίαν, ὅταν δείξωμεν ἀδιαφορίαν καὶ ἀμέλειαν διὰ τὴν σωτήριον διδασκαλίαν, τὴν ὁποίαν ἤρχισε μὲν ἐκεῖνος νὰ διδάσκῃ, ἐβεβαίωσαν δὲ ὅσοι τὸν ἤκουσαν ;»

Χαράν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἄμετρον μετ' εὐλόγου ὑπερηφανίας ἀναμεμιγμένην δικαιούμεθα νὰ αἰσθανώμεθα ὅλοι, ὅσοι πιστεύομεν εἰς τὸν

Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅταν ἀκούωμεν τὴν σημερινὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Χαρὰν διὰ τὴν ἀνταπόδοσιν, ἡ ὁποία ἀφεύκτως μᾶς ἐπιφυλάσσεται, ἐφ' ὅσον «προσέχομεν περισσοτέρως τοῖς ἀκουσθεῖσι», ἐφ' ὅσον εἴμεθα προσεκτικοὶ πολὺ καὶ ἄγρυπνοι φύλακες καὶ τηρηταὶ τῆς ἱερᾶς τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου διδασκαλίας. Ὑπερηφάνειαν δικαίαν καὶ εὔλογον, διὰ τὴν ἀσφαλῆ καὶ βεβαίαν πληροφορίαν, τὴν ὁποίαν μᾶς δίδει ὅτι ὁ Θεός, εἰς τὸν ὁποῖον πιστεύομεν, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου ἐβαπτίσθημεν, μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου ὀνομαζόμεθα, δὲν εἶνε, ὡς τὰ «εἴδωλα τῶν ἐθνῶν, ἀργύριον καὶ χρυσίον, ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων» (Ψαλμ. ΡΛΔ΄. 15), ἀλλὰ Θεὸς παντοδύναμος καὶ πάνσοφος, ἀναλλοίωτος καὶ αἰώνιος, διὰ μόνου τοῦ παντοδυνάμου λόγου του δημιουργήσας καὶ τὴν γῆν καὶ τοὺς οὐρανούς. Ἀλλὰ καὶ λύπην καὶ φόβον πρέπει νὰ αἰσθανώμεθα, ἐὰν «παραρρυῶμεν», ἐὰν πλανηθῶμεν καὶ ἀπομακρυνθῶμεν ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, ἐνθυμούμενοι τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου ὅτι «πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν», τὴν ὁποίαν καὶ ἡμεῖς «οὐκ ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας» ψυχροὶ καὶ ἀδιάφοροι πρὸς τὴν σωτήριον τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου διδασκαλίαν δεικνυόμενοι, διδασκαλίαν βεβαιωμένην καὶ μεμαρτυρημένην. Καὶ διὰ νὰ γείνῃ ἡ μὲν χαρὰ ἡμῶν ζωηροτέρα, καὶ ἡ ἐμμονὴ ἡμῶν εἰς τὴν εὐσέβειαν καὶ τὰ ἀγαθὰ ἔργα κατὰ συνέπειαν διαρκεστέρα, ὁ δὲ φόβος ἡμῶν μεγαλήτερος καὶ ἡ προσπάθεια ἑπομένως πρὸς ἀπομάκρυνσιν ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐντονωτέρα, δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον νὰ ῥίψωμεν ἓν βλέμμα εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν καὶ νὰ ζητήσωμεν εἰς αὐτὴν ἱστορικὰ γεγονότα, διὰ τῶν ὁποίων νὰ διαπιστοῦται ἡ διδασκαλία αὕτη τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὅτι οἱ μὲν εὐσεβεῖς καὶ ἐνάρετοι ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι τελείως θὰ ἀνταμειφθοῦν κατὰ τὴν μεγάλην ἡμέραν τῆς Κρίσεως, ἀμείβονται καὶ ἐκ προοιμίων, οὕτως εἰπεῖν, καὶ ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ, οἱ δὲ ἀσεβεῖς καὶ παραβάται τοῦ θείου Νόμου τιμωροῦνται.

Ἐάν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἀνατρέξωμεν εἰς τοὺς χρόνους τῆς δημιουργίας, θὰ ἴδωμεν ὅτι ὁ Ἑωσφόρος, ἀρχηγὸς τῶν ἀγγέλων, ὑποπεσὼν εἰς τὸ φοβερὸν ἁμάρτημα τῆς ὑπερηφανείας, «εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσομαι-σκεφθεὶς- ἐπάνω τῶν ἄστρων τοῦ οὐρανοῦ θήσω τὸν θρόνον μου, καὶ ἔσομαι ὅμοιος τῷ Ὑψίστῳ» (Ἡσ. ΙΔ΄. 14), ἐτιμωρήθη «ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ συνετρίβη εἰς τὴν γῆν» (ἔνθ' ἀνωτ. 12). «Ἀγγέλους τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχήν. εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκε» (Ἰουδ. Α΄ 6). Προχωροῦντες θὰ ἴδωμεν τοὺς πρωτοπλάστους τιμωρουμένους διὰ τὴν παρακοήν των, ἀλλὰ καὶ τὸν χρηστὸν καὶ ἐνάρετον Νῶε σωζόμενον ἀπὸ τὸν κατακλυσμόν, ὁ ὁποῖος κατέστρεψε τὰ πάντα, ἕνεκα τῆς ἁμαρτίας εἰς τὴν ὁποίαν ἐκυλίοντο οἱ ἄνθρωποι. Θὰ εὕρωμεν τοὺς Σοδομίτας καιομένους ὑπὸ τῆς θείας ὀργῆς, ἀλλὰ καὶ τὸν δίκαιον Λὼτ σωζόμενον ἀπὸ τὴν φοβερὰν ταύτην καταστροφήν. Θὰ εὕρωμεν τοὺς Ἰσραηλίτας καταδιωκομένους ἐν Αἰγύπτῳ, ἀλλὰ καὶ τιμωρουμένους μὲν τοὺς Αἰγυπτίους διὰ τῶν γνωστῶν «δέκα πληγῶν», σωζομένους δὲ τοὺς Ἰσραηλίτας εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας· θὰ εὕρωμεν τὸν περιούσιον τοῦ Κυρίου λαὸν «ἀβρόχοις ποσὶ» διερχόμενον τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς διώκτας αὐτῶν «παν-

στρατιᾷ» ἐν αὐτῇ καταποντισθέντας. Θὰ ἴδωμεν, μὲ ὀλίγας λέξεις, εἰς πᾶσαν σελίδα, εἰς πάντα στίχον, εἰς πᾶσαν λέξιν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης τὴν μεγάλην καὶ φανερὰν ἀλήθειαν, ὅτι «οἶδε Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν» (Β΄. Πέτρ. Β΄. 9).

Ἐὰν δὲ καὶ τὴν Καινὴν Διαθήκην ἀναγνώσωμεν θὰ εὕρωμεν ἐπίσης ἄπειρα παραδείγματα, τὰ ὁποῖα ἐπικυρόνουν τὴν προκειμένην διδασκαλίαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Καταχρᾶται ὁ Ἀνανίας μὲ τὴν σύζυγόν του Σαπφείραν χρήματα ἀπὸ τὰ ὡρισμένα διὰ τὴν συντήρησιν τῶν πτωχῶν, ὑποπίπτων συγχρόνως καὶ εἰς τὸ ἁμάρτημα τοῦ ψεύδους, καὶ ἀμέσως τιμωροῦνται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ (Πράξ. Ε΄ 1-10), ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος καὶ Παῦλος καὶ Σύλας σώζονται ἀπὸ τὴν μανίαν τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐθνικῶν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Θεοῦ (ἔνθ᾿ ἀνωτ. ΙΒ΄ 1-12. ΙϚ΄ 19—28). Ὑφίσταται τὰ πάνδεινα ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Λύστροις, ἐν Ἰκονίῳ, ἀλλ᾿ ἐκ πάντων τούτων τῶν δεινῶν ἐρρύσατο αὐτὸν ὁ Κύριος (Β΄. Τιμ. Γ΄. 11). Καὶ διὰ νὰ περιορισθῶμεν εἰς αὐτὰ τὰ ὀλίγα ἐκ τῶν πολλῶν γεγονότων τῆς Καινῆς Διαθήκης, διὰ τῶν ὁποίων ψηλαφητὴ φαίνεται ἡ προκειμένη ἀλήθεια, ἀναφέρομεν τὸ τοῦ Ἀποστόλου «ὁ Θεὸς ῥύεται καὶ ἔτι ῥύσεται» (Β΄. Κορ. Α΄. 10) πάντας τοὺς εὐσεβεῖς καὶ ἐν ὑπακοῇ πρὸς τὸν θεῖον Νόμον ζῶντας, ἀπὸ τὰ ποικίλα καὶ πολλὰ παθήματα τοῦ κόσμου τούτου, ἐπιφυλάσσων δι᾿ αὐτοὺς τὴν πλήρη ἀμοιβὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Κρίσεως. Καὶ τοῦτο συνᾴδει τελείως πρὸς τὴν πανσοφίαν καὶ ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἔδωκε Νόμον, διὰ νὰ τηρῆται, καὶ ὁ ὁποῖος τοὺς μὲν ὑπακούοντας εἰς αὐτόν, τοὺς συμμορφουμένους πρὸς αὐτόν, τοὺς ζῶντας κατ᾿ αὐτὸν θὰ ἀνταμείβῃ, τοὺς δὲ ἀπειθοῦντας πρὸς αὐτόν, τοὺς καταπατοῦντας καὶ περιφρονοῦντας αὐτὸν θὰ τιμωρῇ.

Ὅσοι λοιπόν, ἀγαπητοί, ἔχομεν τὴν συναίσθησιν ὅτι ζῶμεν «σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς» ἂς χαίρωμεν, εὑρισκόμενοι ὑπὸ τὴν ἄμαχον τοῦ ἁγίου Θεοῦ προστασίαν καὶ περιμένοντες τὴν δικαίαν ἀνταμοιβὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Κρίσεως. Ὄχι μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἂς ὑπερηφανευώμεθα ἐπὶ τῇ παντοδυναμίᾳ τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον πιστεύομεν, καὶ ἂς ζῶμεν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ μὴ ἐκπίπτωμεν ἀπὸ τὸ ἠθικὸν ὕψος, εἰς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ μᾶς κρατῇ ἡ εἰς τοιοῦτον Θεὸν πίστις. Ὅσοι δὲ τοὐναντίον, ἂς φοβώμεθα τὴν δικαίαν τιμωρίαν του, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἴθε ν᾿ ἀπαλλαχθῶμεν μετανοοῦντες καὶ σωφρονιζόμενοι.

ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΕΚΤΗ ΕΝΤΟΛΗ

Α΄.

«***Οὐ φονεύσεις***».

«*Τί ἐστιν ἄνθρωπος;*» Ἐρωτᾷ ὁ Προφητάναξ Δαυΐδ. Τὴν ἀπάντησιν εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην δίδει ὁ ἴδιος Δαυΐδ ἀποτεινόμενος πρὸς αὐτὸν τὸν Θεόν. *Ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους.... καὶ κατέ-» στησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου. Πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω » τῶν ποδῶν αὐτοῦ, πρόβατα, καὶ βόας ἁπάσας, ἔτι δὲ καὶ τὰ κτήνη τοῦ » πεδίου· τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης τὰ δια-» πορευόμενα τρίβους θαλασσῶν*». Ἰδοὺ ποῖος εἶναι ὁ ἄνθρωπος· εἶναι ὁ βασιλεὺς τοῦ ἐπιγείου τούτου κόσμου καὶ ἑπομένως ἔχει δικαίωμα νὰ χρησιμοποιῇ ὑπὲρ ἑαυτοῦ πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ζῶα καὶ φυτά. Δικαιοῦται λοιπὸν νὰ ἐκριζώνῃ τὰ δένδρα τῶν δασῶν πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ χρῆσιν, νὰ συλλέγῃ τοὺς καρποὺς τῶν καρποφόρων δένδρων, νὰ θερίζῃ τὰ χόρτα τῶν κήπων, νὰ ἀγρεύῃ διὰ δικτύων ἢ νὰ θηρεύῃ διὰ κυνηγετικῶν ὅπλων τὰ ζῶντα ἐν τῷ ἀέρι, τῇ γῇ καὶ τοῖς ὕδασι. Δικαιοῦται νὰ φονεύῃ ζῷα διὰ νὰ προμηθευθῇ τὴν τροφὴν ἢ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ. Τοῦτο εἶναι δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου νόμιμον. Δυνάμει τῆς ἐξουσίας ἣν ἔδωκεν ὁ Θεὸς τῷ ἀνθρώπῳ, δυνάμει τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ὅτι ***κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν Αὐτοῦ,*** καὶ ὑπέταξεν ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ πρόβατα, καὶ βόας καὶ κτήνη, καὶ ἰχθύας, ἄλλαις λέξεσι, δυνάμει τοῦ τίτλου τοῦ βασιλέως τοῦ ἐπιγείου τούτου κόσμου, ὃν φέρει ὁ ἄνθρωπος, κέκτηται δικαίωμα ἀναμφισβήτητον ἐπί τε τῆς φυτικῆς καὶ τῆς ζωϊκῆς ζωῆς, ὅπως χρησιμοποιῇ ταύτην εἰς τὰς ἑαυτοῦ ἀνάγκας. Μόνη ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ διαφεύγει καθ' ὁλοκληρίαν τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἀνθρώπου· εἰς τὴν ἀνθρώπινον δὲ ταύτην ζωὴν ἀναφέρεται ἡ ἕκτη τοῦ Θεοῦ ἐντολή, εἰς τὴν ἑρμηνείαν καὶ ἐπεξήγησιν τῆς ὁποίας προβαίνομεν.

«***Οὐ φονεύσεις***».

Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεταί σοι, λέγει ὁ Θεὸς, νὰ ἐγγίσῃς εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ὁμοίου σοι ἀνθρώπου. Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεταί σοι νὰ

φονεύσῃς ἄνθρωπον. «*Οὐ φονεύσεις*» Αὕτη εἶναι ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ Θεοῦ. Εἶναι δὲ ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη ἀρχαιοτάτη μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι βραδύτερον ἐπεξηγήθη πλατύτερον καὶ συνεπληρώθη διὰ τοῦ Εὐαγγελικοῦ Νόμου. Ἡ ἐντολὴ «***οὐ φονεύσεις***» εἶναι ἀρχαιοτάτη. Εἰς τὸ πέμπτον κεφάλαιον τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου ἀναγινώσκομεν ὅτι ὁ Χριστὸς εἶπεν εἰς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς, «*Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρ» χαίοις, οὐ φονεύσεις*». Ποῖοι εἶναι οὗτοι ***οἱ ἀρχαῖοι;*** Εἶναι ὁ Ἀδὰμ καὶ οἱ πρῶτοι αὐτοῦ ἀπόγονοι. Ὁ θάνατος τοῦ Ἄβελ φονευθέντος ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Κάϊν, ἡ παρέμβασις τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ τοῦ ἐγκλήματος, αἱ τύψεις τοῦ συνειδότος τοῦ ἐνόχου, ὁ ἐν στεναγμοῖς καὶ ἐν τρόμῳ βίος αὐτοῦ, πάντα ταῦτα, ἅπερ οἱ πάντες γινώσκομεν, δεικνύουσι προφανῶς ὅτι ὑφίστατο ἔκτοτε νόμος ἀπαγορεύων τὸν φόνον, νόμος, ὅστις, εἴτε θετικὸς ἦτον, εἴτε ἐγγεγραμμένος ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἀνθρώπου, πάντοτε ἐν ἀμφοτέραις ταῖς περιπτώσεσι, προήρχετο παρ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ἤτοι εἶχε νομοθετηθῆ παρὰ τοῦ Πλάστου τοῦ ἀνθρώπου Θεοῦ. Ποῖοι ἄλλοι ἀκόμη εἶνε οὗτοι ***οἱ ἀρχαῖοι;*** Εἶνε ὁ Νῶε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. Ὁ πρῶτος κόσμος εἶχε καταποντισθῆ ἐν τοῖς ὕδασι τοῦ Κατακλυσμοῦ, ἐπὶ δὲ τῶν ἐρειπίων τοῦ πρώτου κόσμου ἐγείρεται καὶ θεμελιοῦται νέος κόσμος. Εἰς τὴν ἤδη λαμβάνουσαν ὕπαρξιν νέαν ταύτην κοινωνίαν, ἥτις ἐγκλείει εἰς τοὺς ἑαυτῆς κόλπους ὅλας τὰς μελλούσας γενεάς, ἡ μόνη ἀπαγόρευσις, ἣν ποιεῖται ὁ Θεὸς εἶναι τὸ μὴ φονεύειν. «*Τὸ ὑμέτερον αἷμα τῶν » ψυχῶν ὑμῶν, ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θηρίων ἐκζητήσω αὐτὸ καὶ ἐκ » χειρὸς ἀνθρώπου ἀδελφοῦ ἐκζητήσω τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ » ἐκχέων αἷμα ἀνθρώπου, ἀντὶ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐκχυθήσεται, ὅτι ἐν » εἰκόνι Θεοῦ ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον*». Τὸ αἷμα ὑμῶν, ὦ ἄνθρωποι, θὰ ἐκζητήσω, λέγει ὁ Θεός, ἀπὸ ἐκεῖνον ὅστις ἤθελεν ἐκχύσῃ αὐτό, εἴτε ἄνθρωπος εἶναι οὗτος, εἴτε ἀκόμη καὶ θηρίον ἄγριον. Τόσην ἀποστροφὴν ἔχει ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς φονεῖς, πρὸς τοὺς χύνοντας ἀνθρώπινον αἷμα, ὥστε διακηρύττει, ὅτι τὸ αἷμα τοῦ κατ' εἰκόνα Θεοῦ πλασθέντος ἀνθρώπου θέλει ἐκζητήσει ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς λογικοὺς ἀνθρώπους τοὺς φθάνοντας εἰς τὴν θηριωδίαν τοῦ φονεύειν τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἄλογα θηρία τὰ τρεφόμενα διὰ τῆς ἀνθρωπίνης σαρκός. Τόσον πολύτιμον εἶναι τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ! Τέλος ποῖοι εἶναι ἀκόμη οὗτοι ***οἱ ἀρχαῖοι;*** Εἶναι αὐτοὶ οὗτοι οἱ Ἑβραῖοι. Ὅλαι αἱ φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ εὑρίσκονται συγκεντρωμέναι εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Σινά. Ὁ Μωϋσῆς εὑρίσκεται ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους καὶ παραλαμβάνει παρὰ τοῦ Θεοῦ τὸν Νόμον, ἵνα ἐκ νέου καὶ πανηγυρικῶς δημοσιεύσῃ αὐτόν. Ὁ Νόμος οὗτος τοῦ Θεοῦ εἶναι κεχαραγμένος ἐπάνω εἰς δύο λιθίνας πλάκας διὰ νὰ μένῃ ἀνεξάλειπτος, διὰ νὰ μὴ ὑπόκηται εἰς φθορὰν καὶ παραμορφώσεις, ὅπως συνέβαινεν ὅταν ἦτο κεχαραγμένος ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Νόμος οὗτος ἀποτελεῖται ἐκ δέκα ἐντολῶν, αἵτινες εἶνε ἡ ἐπιτομή, ἡ συγκεφαλαίωσις ὅλων τῶν καθηκόντων τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς τοὺς ὁμοίους αὐτῷ ἀνθρώπους, πρὸς ἑαυτόν. Ἐκ τῶν δέκα δὲ τούτων ἐντολῶν ἡ ἕκτη εἶναι αὕτη: «***οὐ φονεύσεις***». Δύο μόναι λέξεις ἐκφράζουσι τὴν ἐντολὴν ταύτην. Ἀλλ' ἐντὸς τῶν δύο τούτων λέξεων περικλείεται ὁλόκληρος νομο-

θεσία. Ἡ ἐντολὴ αὕτη εἴπομεν ἀνενεώθη πολλάκις. Ἀλλὰ τίς ὁ ἀγνοῶν τοῦτο; Τίς ἀναγινώσκων τὰς Ἁγίας Γραφὰς δὲν ἀπαντᾷ εἰς ἑκατοντάδας χωρίων τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ἀνθρωποκτονίας; Τίς δὲν βλέπει ἐν αὐταῖς τὰς αὐστηρὰς τιμωρίας τῶν φονέων, τῶν βαψάντων τὰς χεῖρας αὐτῶν εἰς τὸ αἷμα τῶν ὁμοίων αὐτοῖς ἀνθρώπων; Ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς Ἐξόδου ἀναγινώσκομεν: «*Ἀθῶον καὶ δίκαιον οὐκ ἀποκτενεῖς, λέγει » Κύριος*». Ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν Ἀριθμῶν δὲ ἀναγινώσκομεν τὰ ἑπόμενα· «*Ἐάν τις ἐν σκεύει σιδήρου πατάξῃ ἄνθρωπον, καὶ τελευτήσῃ, φονευτής » ἐστι, θανάτῳ θανατούσθω ὁ φονευτής. Ἐὰν δὲ ἐν λίθῳ.... πατάξῃ » αὐτὸν, καὶ ἀποθάνῃ, φονευτής ἐστι, θανάτῳ θανατούσθω ὁ φονευτής. » Ἐὰν δὲ ἐν σκεύει ξυλίνῳ πατάξῃ αὐτὸν, καὶ ἀποθάνῃ, φονευτής ἐστι, » θανάτῳ θανατούσθω ὁ φονευτής. Ἐὰν δὲ δι' ἔχθραν ὤσῃ αὐτὸν, καὶ » ἐπιρρίψῃ ἐπ' αὐτοῦ πᾶν σκεῦος ἐξ ἐνέδρου, καὶ ἀποθάνῃ, ἢ διὰ μῆνιν » ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν χειρὶ, καὶ ἀποθάνῃ, θανάτῳ θανατούσθω ὁ πατάξας, » φονευτής ἐστι, θανάτῳ θανατούσθω ὁ φονεύων*». Ἐν δὲ τῷ Δευτερονομίῳ ἀναγινώσκομεν τὰ ἑπόμενα: «*Ἐὰν γένηται ἐν σοὶ ἄνθρωπος μι- » σῶν τὸν πλησίον, καὶ ἐνεδρεύσῃ αὐτὸν, καὶ ἐπαναστῇ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ » πατάξῃ αὐτοῦ ψυχὴν, καὶ ἀποθάνῃ.... καὶ ἀποστελοῦσιν ἡ γερουσία τῆς » πόλεως αὐτοῦ, καὶ λήψονται αὐτὸν, καὶ παραδώσωσιν εἰς χεῖρας τῶν » ἀγχιστευόντων τοῦ αἵματος, καὶ ἀποθανεῖται.*» Ἐν τῷ Βιβλίῳ δὲ πάλιν τῶν Ψαλμῶν ἀναγινώσκομεν· «*Ἄνδρα αἱμάτων καὶ δόλιον βδελύσσεται » Κύριος*». Τὰ αὐτὰ περίπου ἀποφαίνεται καὶ ἡ βίβλος τῶν Παροιμιῶν λέγουσα, «*συντρίβεται, δι' ἀκαθαρσίαν ψυχῆς, ὀφθαλμὸς ὑβριστοῦ, » γλῶσσα ἄδικος, χεῖρες ἐκχέουσαι αἷμα δικαίου*».

Εἴπομεν ὅτι τὴν ἐντολὴν τὴν ἀπαγορεύουσαν τὸν φόνον συνεπλήρωσεν ὁ Εὐαγγελικὸς Νόμος. Καὶ τῷ ὄντι· ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐντέλλεται ἡμῖν τάδε· «*Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρ- » χαίοις, **οὐ φονεύσεις**· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. Ἐγὼ » δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ **ὀργιζόμενος** τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῆ, ἔνοχος » ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ρακά, ἔνοχος ἔσται » τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ Μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ » πυρός.*» Ὁ Χριστὸς, ἄλλαις λέξεσι, δὲν ἀπαγορεύει μόνον τὸν φόνον, ὃν ἀπηγόρευε καὶ ὁ ἀρχαῖος Νόμος, ἀλλ' ἀπαγορεύει προσέτι καὶ τὰ ὁδηγοῦντα τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν φόνον, τὰ ὁποῖα εἶναι ὁ θυμός, αἱ ὕβρεις, καὶ αἱ βλασφημίαι. Λοιπὸν οἱ Χριστιανοὶ ὀφείλετε, ἐντέλλεται ὁ Χριστός, ὄχι μόνον τὸν φόνον νὰ ἀποφεύγητε, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ τὸν παράλογον θυμὸν καὶ τὰς ὕβρεις κατὰ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, οὓς ὑβρίζετε ὅταν ἀποκαλεῖτε αὐτοὺς ***Ρακὰ*** τ. ε. *οὐτιδανούς*, καὶ τὰς βλασφημίας κατ' αὐτῶν, οὓς βλασφημεῖτε, ὅταν ἀποκαλεῖτε αὐτοὺς ***Μωρέ***. Δέον λοιπὸν ὁ ἀληθὴς μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ νὰ ἀποφεύγῃ ὄχι μόνον τὸν φόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς κακίας ἐκείνας, αἵτινες ὠθοῦσιν αὐτὸν εἰς τὸν φόνον, νὰ ἀποφεύγῃ ἐπιμελῶς τὸ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ μῖσος, διότι κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην, «*πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτό- » νος ἐστί· καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν » αὐτῷ μένουσαν*». Ὅτι δὲ οἱ ἀνθρωποκτόνοι οὐ κληρονομοῦσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, περὶ τούτου βεβαιοῖ ἡμᾶς καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος

λέγων: «*Φανερὰ δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστι μοιχεία, πορνεία,* » *ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλος,* » *θυμός, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις, φθόνοι,* ***φόνοι,*** *μέθαι, κῶμοι,* » *καὶ τὰ ὅμοια τούτοις· ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ* » *τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.*» «*Ἔξω* τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἀναφωνεῖ ὁ Χριστὸς ἐν τῇ πρὸς τὸν ἠγαπημένον αὐτοῦ μαθητὴν Ἰωάννην τὸν Εὐαγγελιστὴν Ἀποκαλύψει, *ἔξω οἱ κύνες* » *καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ* ***οἱ φονεῖς*** *καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ* » *πᾶς ὁ φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος*».

Τοιαύτη ἡ ἐντολὴ τοῦ «*οὐ φονεύσεις*». Ἐντολὴ αὐστηρά, ἀρχαιοτάτη, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἐντολή, ἧς ἡ παράβασις ἔχει σοβαρὰς συνεπείας, διότι προκαλεῖ τὴν ἀγανάκτησιν καὶ ὀργὴν τοῦ Θεοῦ κατὰ τῶν ἀνθρωπομόρφων ἐκείνων τεράτων, τὰ ὁποῖα ἐμβάπτουσι τὰς χεῖρας αὐτῶν εἰς τὸ αἷμα τῶν ὁμοίων αὐτοῖς ἀνθρώπων. Καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι καὶ μάλιστα Χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι αἰσθάνονται ἀγρίαν ἡδονήν, ὅταν χύνωσιν ἀδελφικὸν αἷμα, ὅταν φονεύωσι τὸν κατ' εἰκόνα Θεοῦ πλασθέντα ἄνθρωπον. Ἀλλὰ δέον οἱ τοιοῦτοι νὰ μάθωσιν ὅτι τὸ ἐκχυνόμενον αἷμα βοᾷ πρὸς τὸν Θεόν· «*Φωνὴ αἵματος τοῦ ἀδελφοῦ σου* » *βοᾷ πρός με ἐκ τῆς γῆς*, λέγει ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Κάϊν, «*καὶ νῦν ἐπικα-* » *τάρατος σὺ ἀπὸ τῆς γῆς, ἣ ἔχαινε τὸ στόμα αὐτῆς δέξασθαι τὸ αἷμα* » *τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκ τῆς χειρός σου . . . Στένων καὶ τρέμων ἔσῃ ἐπὶ τῆς* » *γῆς.*» Εἶναι λοιπὸν ἐπικατάρατος ἐπὶ τῆς γῆς πᾶς ὅστις ἐμπήγει τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἐν τοῖς στέρνοις τοῦ ὁμοίου αὐτῷ ἀνθρώπου, εἶναι ἐπικατάρατος ὁ τοιοῦτος καὶ ἀπόβλητος ἐκ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Τὸ ἐκχυνόμενον ἀνθρώπινον αἷμα θὰ ἐκζητήσῃ ὁ Θεὸς ὄχι μόνον ἀπὸ τὸν ἐκχύνοντα τοῦτο ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἄγρια θηρία τὰ καταξεσχίζοντα τὰς ἀνθρωπίνους σάρκας, ὅπως εἴπομεν πρὸ ὀλίγου. Τόσον πολύτιμον ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῦ Θεοῦ εἶναι, Χριστιανέ μου, τὸ αἷμα τοῦ κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ πλασθέντος ἀνθρώπου, τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις εἶναι ἀδελφὸς ἡμῶν καὶ τὸν ὁποῖον ἡμεῖς ἐν τούτοις τόσον εὐκόλως καὶ χωρὶς τύψιν συνειδότος φονεύομεν.

Ταῦτα πάντα ἂς ἔχωμεν ὑπ' ὄψει, ἀδελφοί, καὶ ἂς προσπαθῶμεν παντὶ σθένει νὰ ἀποφεύγωμεν πάντα ἐκεῖνα, ὅσα παρασύρουσιν ἡμᾶς εἰς τὴν φοβερὰν ἁμαρτίαν τῆς ἀνθρωποκτονίας, περὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν ὁποίων θὰ ὁμιλήσω ἰδιαιτέρως ἐνταῦθα ἐν καιρῷ.

Φύγωμεν λοιπόν, ἀδελφοί, τὴν ὀργήν, τὰς ὕβρεις, τὸν φθόνον, τὸ μῖσος, τὴν δίψαν τῆς ἐκδικήσεως, αἵτινές εἰσιν αἱ ῥίζαι τοῦ φόνου. Ἐνδυθῶμεν σπλάγχνα οἰκτιρμῶν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν καὶ ἂς προσπαθῶμεν νὰ ζῶμεν μετ' αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ· ἂς ἀγαπήσωμεν ὄχι μόνον τοὺς ἀγαπῶντας ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς μισοῦντας καὶ διώκοντας ἡμᾶς. Ἂς μάθωμεν νὰ ἀποδίδωμεν πάντοτε καὶ πρὸς πάντας ***καλὸν*** ἀντὶ ***κακοῦ,*** ἵνα γένηται καὶ ἡμῖν ἵλεως ὁ Θεός, Ὧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.